

Hr Martin Helme
Rahandusminister
Rahandusministeerium

Teie: 22.03.2019 1.1-10/2072-1

Meie: 03.05.2019 nr 850-2B

Riigihangete seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse kohta arvamuse avaldamine

Täname, et saatsite Eesti Haiglata Liidule (edaspidi EHL) arvamuse avaldamiseks riigihangete seaduse (edaspidi RHS) muutmise seaduse eelnõu väljatöötamiskavatsuse (edaspidi VTK).

EHL teeb RHS VTK kohta järgmised märkused ja ettepanekud:

1. EHL ei toeta heastamise institutsiooni laiendamist alltöövõtjatele ning allapoole rahvusvahelist piirmäära jäävatele hangetele.

VTK-s on mainitud, et heastamise institutsiooni rakendamine pole senises praktikas kuigi sagedane. See on ka üpris loogiline arvestades, et üle rahvusvahelise piirmäära jäävad hanked moodustasid 2017. a 12% kõikidest hangetest ning 2018. a alla 20% kõikidest hangetest. Laiendades heastamise võimalusi alltöövõtjatele ja allapoole rahvusvahelise hanke piirmäära, toob see hankijatele tõenäoliselt kaasa suure halduskoormuse tõusu. Kombineerides heastamise laiendamist VTK p-s 9.11.4 tehtud kulude jaotamise muutmise ettepanekuga, ka potentsiaalse vaidlusmenetlusega kaasnevate kulude tõusu.

EHL jääb ka kahtlevale seisukohale, kas alltöövõtjatele heastamise institutsiooni laiendamine on kooskõlas Euroopa Liidu riigihangete direktiividega. Lähtuvalt direktiivi 2014/24/EL põhjendusest 105 ja artiklist 71 on seadusandja selgelt sätestanud, et kohustusliku kõrvaldamise alusel esinemisel tuleb hankijal nõuda alltöövõtja asendamist ja mittekohustusliku (Eesti õiguses „vabatahtliku“) kõrvaldamise alusel esinemisel võib hankija nõuda alltöövõtja asendamist. Direktiivi põhjenduses 105 ning artiklis 71 lg 7 on selgelt öeldud, et liikmesriik võib kehtestada vastutuse osas rangemad eeskirjad, kuid heastamise institutsiooni laiendamine alltöövõtjatele pigem looks alltöövõtjatele leebemad reeglid.

2. EHL ei toeta rahuaja pikkuse muutmist või kaotamist. Kui seadusandja sooviks on siiski rahuaja pikkust muuta, peaks seadus hankijatel lubama hilistele küsimustele vastata pärast pakkumuste esitamise tähtaega.

3. EHL ei toeta RHS § 30 muutmist. Teatud valdkondades ei ole hankijal võimalik ka prima planeerimise juures ette näha raamlepingu tegelikku maksumust. Tervishoiuvaldkonnas sõltub näiteks teatud ravimite ja tarvikute vajadus konkreetse diagnoosiga ravitavate patsientide hulga muutusest erinevatel aastatel, teatud olukordade esinemisest, meditsiiniliste võimaluste kiirest arengust ja uute võimalike ravimeetodite kasutusele võtmisest või protseduuride/ravijuhendite muutustest, mida ei ole alati võimalik ette ennustada tuginedes eelnevate aastate andmetele.

4. EHL toetab VTK p-s 9.10 ette nähtud muudatust.

5. EHL ei toeta vaidlustusmenetluse lahendamise tähtaja muudatust, kui vaidlustaja on vaidlustust muutnud või täpsustanud. Vaidlustuse sisu peab olema vaidlustuse esitamise ajaks piisavalt selge ja täpne, et hankijal oleks võimalik vaidlustusele vastu vaielda. Muudatus võib kaasa tuua olukorra, kus vaidlustajal ei olegi motivatsiooni vaidlustustähtaja sees esitada piisavalt täpsustatud või põhjendatud vaiet, kuna hiljem on tal võimalik vaidlustust muuta ning täiendada ilma negatiivsete tagajärgedeta. Samuti on uue regulatsiooni sõnastusest sõltuvalt võimalik, et muudatuse elluviimisel saab vaidlustaja hankemenetlust pahatahtlikult nn kinni hoida ja sellega tekitada kahju nii hankijale kui teistele potentsiaalselt edukatele pakkujatele.

6. EHL ei toeta kulude jaotamise muudatuse ettepanekut. Arvestades, et tõenäoliselt suurem osa hankijaid kasutab vaidlustusmenetluses osalemisel koosseisulist töötajat, kelle kulusid ei ole võimalik vaidlustusmenetluses vaidlustajalt välja mõista, parandaks VTK p-s 9.11.4 ette nähtud muudatus ainult vaidlustajate motivatsiooni esitada pahatahtlikke vaidlustusi, mida oleks saanud lahendada ka pooltevahelise teabevahetuse raames. See aga suurendaks nii hankijate kui riigihangete vaidlustuskomisjoni töökoormust. Juhul, kui seadusandja sooviks on siiski kõnealune muudatus ellu viia, peaks seadus kohustama vaidlustajat enne vaidlustuse esitamist teabevahetuse korras paluma hankijal potentsiaalne õigusrikkumine kõrvaldada. Hankijal oleks seejärel võimalus reageerida vaidlustaja teatele ning selle põhjendatuse korral rikkumine kõrvaldada ilma kulusid kandmata.

Muude mainimata punktide osas on EHL VTK-s esitatud ettepanekutega põhimõtteliselt nõus. Teatud punktide osas ootab EHL seisukoha kujundamiseks edasise analüüsi tulemusi.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Urmas Sule
Juhatuse esimees